

Maa- ja metsätalousministeriö

Luonnonvaraosasto

kirjaamo@mmm.fi

LAPIN LIITON LAUSUNTO (MMM023:00/2011) SUOMEN JA NORJAN VÄLISEN KALASTUKSESTA TENOJOEN VESISTÖSSÄ TEHDYN SOPIMUKSEN ALLEKIRJOITTAMINEN

Lapin liiton käsityksen mukaan Tenajoessa esiintyy noin kolmekymmentä perinnöllisesti toisistaan poikkeavaa lohikantaa. Huolimatta siitä, että joessa on edelleen lohta on tunnustettava, että osa lohikannoista voi potentiaaliinsa nähden huonosti. Näkemyksemme mukaan lohikantojen ongelma on sekakantakalastus niin meressä kuin joessakin. Lapin liitto pitää tärkeänä, että lohikannoista huolehditaan ja riittävällä kutukalamäärillä turvataan myös tulevaisuuden lohisaaliit ja paikallisen kalastuskulttuurin säilyminen. Lisäksi haluamme korostaa, että suojelun on täytettävä kaikki oikeudelliset loukkaamattomuusperiaatteet, sekä toteutettava tutkittuun tietoon perustuen ja paikallisten kanssa yhteisesti hyväksytyin periaattein. Esitetyssä sopimuksessa sanotaan, että sääntö koskee ainoastaan rajajokiosuutta, joka tarkoittaa että Tenajoen suulta katsottuna noin kuudenkymmenen kilometrin osuus jota pitkin kaikki lohet nousevat jäisi yksin norjalaisten hallintaan. Korostamme, että vastuu Tenajoen lohikantojen suojelusta tulee olla oikeudenmukaista ja tasapainossa sopijamaiden välillä. Tavoitteena tulee olla aikaisemman sopimuksen tavoin yhdenmukainen sääntely koko jokiosuudelle.

Lapin liitto lausuu kantanaan seuraavaa;

1. Lapin liitto näkee, että lähtökohtaisesti Tenajoen sopimus- ja kalastussääntöehdotusta ei voida hyväksyä esitetyssä muodossa, sillä ehdotuksessa on perustavaa laatua olevia oikeudellisia epäkohtia jotka voivat johtaa perusteettomaan omaisuuden uusjakoon Tenojokilaaksoissa. Tenajoen kalastusoikeudet ovat osa tilojen varallisuusosoikeuksia. Lapin liitto pitää mahdollisena, että ehdotetut rajoitukset eivät ole sopusoinnussa perustuslaissa turvattun omaisuuden suojan kanssa.
2. Tenajoen sopimus- ja kalastussääntöehdotus tulisi käsitellä eduskunnassa ja perustuslakivaliokunnassa, jotta ehdotuksessa varmistetaan perus- ja ihmisoikeuksien sekä saamelaiskulttuurin edellytysten toteutuminen.

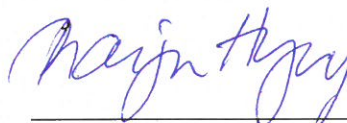

3. Lapin liitto edellyttää laajempaa paikallisten näkemysten huomioimista sopimus- ja sääntöehdotuksessa ja esittää, että maa- ja metsätalousministeriö teettäisi taloudellisen, sosiaalisen, kulttuurisen, ympäristö- ja oikeusvaikutusten arvioinnin.
4. Lisäksi Lapin liitto esittää, että Suomi ja Norja aloittaisivat uudet neuvottelut sopimus- ja kalastussäännöstä. Kalastusta voidaan rajoittaa nykyisen sopimuksen 7 artiklan mukaan esimerkiksi seuraavilla toimenpiteillä (kohdat 5-7).
5. Nopeina toimenpiteinä esitämme, että Tenojoella otettaisiin käyttöön kudulle nousevien lohien laskenta kaikuluotaimin Tornionjoen tapaan. Lohikantojen määrä edellyttää luonnollisesti luotaimia asennettavan useita (7-8 kpl) ja siten, että niistä saatua dataa voidaan hyödyntää niin kanta-arvioissa, kuin saaliksi saatujen kalojen määräärvioissa. Korostamme, että neuvotteluiden sujuvuuden ja onnistumisen lähtökohtana luotaimista saatu faktatieto palvelee neuvotteluosapuolia, sekä tuottaa biologisesti arvokasta tietoa Tenojoen lohikannoista myös tulevaisuuden sääntelytarpeita pohdittaessa.
6. Toisena toimenpiteenä lohikantojenkantojen suojelun edistämiseksi esitämme, että kalastusta rajoitetaan nykyisen sopimuksen 7 artiklan mukaan esimerkiksi sääntelemällä erityisesti kalastuksen aloitusajankohtaa. Toimenpiteellä vaikutetaan siihen, että tyypillisesti alkukesästä nousevat suuret emokalat ja yläjuoksun heikossa tilassa olevat kannat välttyisivät voimakkaalta pyyntipaineelta. Lisäksi virkistyskalastuksen lupahintoja ja niiden maltillista tarkastamista ylöspäin tulisi vakavasti harkita ja arvioida niiden vaikuttavuutta suojelun näkökulmasta.
7. Kolmantena toimenpiteenä esitämme saaliskiintiöiden käyttöönottoa ja niiden riittävän seurannan ja valvonnan järjestämistä. Esimerkiksi vuorokautisella saaliskiintiöllä voidaan saavuttaa huomattavaa säätelyvaikutusta.

Rovaniemellä 5.8.2016

Markus Lohi, hallituksen pj.

Maiju Hyry, yhteysjohtaja

